

1. PERUSTIEDOT KOHTEESTA	
1.1. Maisema-alueen nimi	Mynämäenlahti
1.2. Maisema-alueen uusi nimi	Mynälahti
1.3. Kunta	Masku, Mynämäki
1.4. Pinta-ala	7760 ha
1.5. Aikaisemmat inventoinnit [tekijä, vuosi, arvo]	Arvokkaat maisema-alueet, maisema-aluetyöryhmän mietintö II. Ympäristöministeriö 66/1992. Varsinais-Suomen liitto, Matleena Muhonen ja Anni Järvitälo, Varsinais-Suomen Kulttuurimaisemaselvitys v.2008. Alue on valtakunnallisesti arvokas.
1.6. Päivitysinventoijan nimi	Marie Nyman, Kaisa Aijö
1.7. Päivitysinventoinnin pvm	26.6.2013
1.8. Arkistointipaikka	
2. MAISEMAMAAKUNTA JA -SEUTU	
2.1. Maisemamaakunta ja -seutu [Mietintö 66/1992]	Lounaismaa, Lounainen viljelyseutu sekä Lounaisrannikon ja Saaristomeren seutu
2.2. Maisematyyppi [Maakunnallinen maisemaselvitys]	Saaristoa, Rannikon jokilaakso-selänne sekä rapakivikallioselänteiden hallitsemaa vyöhykettä
2.3. Kuvailuteksti [Lyhyt kuvaus maisemamaakunnan ja -seudun tyypillisistä piirteistä]	Lounaismaassa maasto on eteläisiltä osiltaan vaihtelevaa sekä murroslaaksojen ja ruhjeiden jaksottamaa. Pohjoisosissa maasto loivenee. Lounaismaan monipuolisiin maisemiin lukeutuu rannikkoseutujen rikkonainen saaristo ja mantereella laajat, lukuisten jokien halkomat savikkoalueet. Alue on muinaista merenpohjaa ja alkoi nousta kuivaksi maaksi vasta atlanttisella kaudella, 7500-4500 vuotta sitten. Aluetta halkoo jokunen harjujakso, jotka paikoitellen ovat myös maisemassa merkittäviä. Alueen kulttuuriperintö on vanhaa ja kehittyntä, sillä edullinen ilmasto, maaperä ja hyvät kulkuyhteydet ovat varhain tarjonneet mahdollisuudet pysyvälle ja tiiviille asutukselle. Alueella on runsaasti muinaisjäänköksiä. Alueella on muuhun Suomeen verrattuna paljon kartanoita ja keskiaikaisia kivikirkkoja. Kartanoiden maille perustettiin varhaista teollisuutta, muun muassa myllyjä ja ruukkeja. Kartanomaiden ja perinteisten talonpoikaiskyläliepeille syntyi torppari- ja mäkitupa-asutusta. Tyypillisiä ovat kumpareille ja selänteiden reuna-alueille asettuvat ryhmä- ja rivikylät. Lounaiselle viljelyseudulle tyypillistä ovat polveilevat jokilaaksot, joiden hedelmällisillä savikoilla sijaitsee laajoja peltoaukeita vauraine maatiloineen. Asutus sijaitsee perinteisesti selänteiden alarinteillä tai kumpareilla, joille on syntynyt nauhakyliä ja tiiviitä kumpareasutuksia. Peltojen osuus maa-alasta on maamme suurin. Alue kuuluu myös osittain lounaisrannikon ja Saaristomeren seutuun, jota voi pitää luonnonoloiltaan ja kulttuuripiirteiltään ainutlaatuisena alueena. Alueen laajaa ja rikkonaista luonnetta kuvastavat laaja lainehtiva meri sekä siitä nousevat kallioluodot ja -saaret, joiden suhteesta muodostuu erilaisia vyöhykkeitä ulkomereltä rannikolle. Luonnonolot ovat monipuolisia ja vaihtelevat karuista saaristomännikoistä ja paljaista kallioista luonnonoloiltaan edullisiin paikkoihin, savikoille ja kalkkipitoisille paikoille syntyneisiin lehtoihin ja muihin reheviin kasvillisuustyyppisiin. Kylät, jotka sijaitsevat suojaisissa painanteissa, ovat tiiviisti rakennettuja. Kalastus on perinteisesti ollut tärkein elinkeino.
3. LUONNON OMINAISPIIRTEET	
3.1. Maa- ja kallioperä	Kallioperä on kiilleliusketta ja kiillegneisiä. Kallioperässä kulkee luode-kaakkosuuntaisia kimberliittiprovinssseja. Kallioperä on suurelta osin granuliittialuetta. Mynämäenlahden perukka, Saarenaukko, on kallioperän murtumalinjojen yhtymäkohdassa. Ympäriävän tasangon gneissikallioperää kovempi graniitti kohoaa tasangon pinnasta 15-20 metriä korkeina pyöreälakisina kumpareina. Maaperältään alue on savea ja hiesua.
3.2. Vesistöt ja ranta-alueet	Maisema-alue sijaitsee Mynälähden ympäristössä. Alue on osin Mynäjoen ja osin Laajoen vesistöalueella. Mynäjoella ja Laajoella on monia koskipaikoja, mutta alueelle niistä sijoittuu vain Mynäjoen Uusiniiton kosket ja Laajoen Lujalankoski. Molemmat joet laskevat Mietoistenlahteen eli Saarenaukkoon, joka sijaitsee Mynälähden pohjukassa.
3.3. Luonnonhistorian erityspiirteet	Alue on maankohoamisrannikkoa. Maankohoaminen on nykyisin vakiintunut 60 cm:iin sadassa vuodessa, mutta jokien suistomaille ajautunut liete on myös edistänyt merenrannan vetäytymistä.
3.4. Kasvillisuustyypit	Alue kuuluu hemiboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen. Karut mäntykankaat peittävät kalliisia mäen- ja kumpareita, mutta Mynämäenlahden rannoilla on myös tuoreita kuusivaltaisia kankaita. Suojaisilla kasvupaikoilla on edellytykset vaateliaankin kasvillisuuden esiintymiselle. Saaren kartanon pohjoispuolella on tammimetsää. Alueella on paljon kosteikkoja. Edustavia rantaniittyjä ja ketoja löytyy esimerkiksi Käppään alueelta sekä Vasikkahaan alueelta.

3.5. Arvokkaat luontokohteet	Mietoistenlahden Natura-alue (FI0200089) on SPA-aluetta ja Vakka-Suomen kedot SCI-aluetta. Mynämäenlahden perukka on kansainvälisesti arvokas lintuvesialue (FINIBA). Alueella sijaitsee Perkkoon arvokas kallioalue (KAO020067).
3.6. Eläimistö ja kasvilajisto	Alueella tavattuja uhanalaisia lajeja ovat etelänsuosirri, halavasepikkä, horkkakatkerö, hullukaalikirppa, jättikuukunen, kaakonmantukuntikas, keitanokärsäkäs, kevätsara, kirjokonnakas, koppelokääpä, kylämalva, lehtopirkko, lepänpisarpirkko, lännenvaajapimikkä, niittylaukkaneilikka (puolanlaukkaneilikka), ojasätkin, oranssiseppä, sarvimantukuntikas, suomupussikoi, tammenkääpä, tyräkkikirppa, uumavahakas, viirukangaslude, viitasammakko, vyöviherikäs, vähähyrrä sekä vähämultapallokas.
3.7. Ilmasto	
3.8. Maisemarakenne	<p>Alueen maisemarakenteelle tyypillistä on mosaiikkimaisuus ja maiseman perusrungon muodostaa pienten selänteiden ja laaksojen vuorottelu. Usein jyrkät rinteet ovat huuhtoutuneet paljaksi. Koillis-lounaissauntaiset jokilaaksot eivät tasaisilla viljelyalueilla juuri erotu ympäristöstään. Alue on osin Mynäjoen ja osin Laajoen vesistöalueella. Molemmat joet laskevat Mietoistenlahteen eli Saarenaukkoon, joka sijaitsee Mynälahden pohjukassa.</p> <p>Mynälahden perukka, Saarenaukko, on kalliooperän murtumalinjojen yhtymäkohdassa. Ympäriöivän tasangon gneissikalliooperää kovempi graniitti kohoaa tasangon pinnasta 15-20 metriä korkeina pyöreälakisina kumpareina. Maaperältään alue on savea ja hiesua. Karut mäntykankaat peittävät kallioisia mäenkumpareita, mutta Mynälahden rannoilla on myös tuoreita kuusivaltaisia kankaita. Suojaisilla kasvupaikoilla on edellytykset vaateliaankin kasvillisuuden esiintymiselle. Saaren kartanon pohjoispuolella on tammimetsää. Alueella on paljon kosteikkoja. Edustavia rantaniittyjä ja ketoja löytyy esimerkiksi Kääppään alueelta sekä Vasikkahaan alueelta. Mynämäenlahden perukka on kansainvälisesti arvokas lintuvesialue.</p>
4. KULTTUURISET OMINAISPIIRTEET	
4.1. Arkeologinen kulttuuriperintö	<p>Maisema-alueella on muuhun Varsinais-Suomeen nähden suhteellisen vähän muinaisjäänköksiä. Suurin osa on historiallisen ajan muinaisjäänköksiä, mutta alueella on myös muutama rautakautinen ja ajoittamaton muinaisjäänkö sekä yksi pronssikautinen hautaröykkiö (Isovuori). Rautakautisia asuinpaikkoja ja kalmistoja ovat Pitkäsmäki, Lijendahl ja Metsola, mutta monen löydöksen tyyppi on määrittelemätön. Osasta käytetään termiä "ryssanhauta". Historiallisen ajan muinaisjäänkökset edustavat asuinpaikkoja tai muita rakenteita. Monet historiallisen ajan muinaisjäänköistä liittyvät keskiaikaiseen kartanokulttuuriin.</p>

4.2. Maiseman kulttuurihistoria	<p>Mynämäenlahden kulttuurimaisemat ovat vanhaa merenpohjaa ja merenpohjaniittyä. Esihistoriallisella ajalla alue oli suurimmaksi osaa merenpinnan alla ja vielä 400 jKr. alue oli kokonaan saaristoa. Mäkitset alueet kuten Ilmsaari, Kuustonmaa, Kaulakon alue ja Lauttanpäämäki pistivät esiin saarina. Viimeisinä merenpinnan yläpuolelle ovat nousseet Laajoen suisto ja Mynäjoen laakso, jotka nykyään ovat viljavaa peltoaluetta. Esihistoriallisen ajan lopulla ja varhaiskeskiajalla asutuskeskittymät sijaitsivat rannikon suurissa jokilaaksoissa ja myös Mynäjoen varrella nykyisen Mynämäen paikkeilla sijaitsevat asutuskeskittymät. Asutus levisi Mynämäen suunnalta merestä paljastuneille viljaville alueille. Lahdessa oli myös paljon luonnonniittyjä, joita asukkaat saattoivat hyödyntää karjarehukseksi jo ennen varsinaista asuttamista. Todennäköisesti Mynämäenlahden kylät muodostuivat pääosin varhaiskeskiajalla. Yksinäistalojen ja pienten kylien suuri osuus asutuksesta selittynee sillä, että merestä nousseet maa-alueet asutettiin aikanaan nopeasti sisämaasta käsin. Asutus oli 1500-luvulla levinnyt suhteellisen tasaisesti alueella, mutta Laajoen itäpuolella taloja oli hiukan tiuhemmin kuin länsipuolella Aarlahden seudulla. Laajoen alajuoksulla, Hietämäen, Pyheen ja Valaskallion kylien alueilla, on sijainnut keskiajalla vilkas kauppapaikka, jonka tuntumaan perustettiin 1700-luvulla lakkautettu Hietämäen kappeli. Alueella on useita kartanoita, vanhimmat ulottuvat juurensa aina 1200-luvulle asti. Esimerkiksi vuonna 1295 ensimmäinen kerran mainittu Saaren tila/kartano on alunperin sijainnut saarella ja yhdistyi mantereeseen vasta 1500-luvulle mennessä. Säteritilat olivat aateliston asuinkartanoita, edellä mainitun Saaren lisäksi, säätyläisiä asui mm. Lehtisissä. Louhisaaren kartano on harvoja kartanolinnoja, joka on peräisin isovihaa edeltävältä ajalta. Viljelymaata on raivattu varsin myöhään; isojoakoikaisia peltoja ja niittyjä löytyy vain maisema-alueen koillispuolelta, Vähä-Raveanmäen ja Tammiston kylien ympäristöstä, sekä kaakosta, Askaisten kirkonkylän ja Louhisaaren ympäristöstä. Peltoja raivattiin huomattavasti 1800-luvun jälkipuoliskolla ja vielä 1900-luvun alussa. Vanhat asuinpaikat, kuten vanhimmat kiinteät asumukset ja raittikylät, sijoittuvat pienille kallioselänteille. Kyläteiden varsilla on hyvin säilynyttä talonpoikaisasutusta. Kylien välisten tieyhteyksien pääverkosto oli ilmeisesti olemassa jo 1600-luvulla. Myös joet toimivat tärkeinä kulkureitinä jo keskiajalla. Mynäjoen ylityspaikkoja ovat olleet Leinakkala ja Tuokilan sillat. Laajoen Lauttaanpään silta rakennettiin 1800-luvun lopulla. Lauttaanpään ja Turun välillä toimi höyrylaivaliikenne, joka lopetettiin Turku-Uusikaupunki rautatien valmistumisen jälkeen vuonna 1924. Maisemaa halkovat nykyään liikenneväylät, Turku-Uusikaupunki rautatie (1924) sekä Turku-Kustavi tie (1938). (Kauko-Vainio, Sinikka. 1993. <i>Mietoisten kulttuurimaisema ja vanha rakennuskanta. Varsinais-Suomen rakennuskulttuuria 3. Varsinais-Suomen liitto, Turun Maakuntamuseo.</i>)</p>
4.3. Maiseman kannalta merkittävät elinkeinot	<p>Maanviljely näkyy vielä leimallisena maisemakuvassa. Mynälahti on myös ollut tärkeä ammattikalastajille. Lähes kaikilla Mynäjoen ja Laajoen koskialueilla on sijainnut mylly- tai sahatoimintaa. Vain muutama myllyistä on säilynyt nykypäivään asti. Pienteollisuutta sijoittuu kantatie 192 varteen.</p>
4.4. Rakennettu ympäristö	<p>Rakentaminen on melko tasaisesti levittäytynyt alueelle ja alueella on paljon pieniä kyliä. Alueen arvokkaana piirteenä voi pitää kartanoita sekä hyvin säilynyttä talonpoikaisasutusta.</p>
4.4.1. Alueelle tyypillinen ja perinteinen asutustyyppi	<p>Rinneasutus. Pääosa asutuksesta sijoittuu mäkien alarinteille ja metsämaan reunaan, mikä on myös tyypillistä lounaiselle viljeltyydelle. Kyläteiden varsilla on hyvin säilynyttä talonpoikaisasutusta perinteisine pihapiireineen. Valaskallion kylä edustaa tyypillistä lounaissuomalaista raittikylää.</p>
4.4.2. Nykyisen asutuksen suhde muinaisjäännösten sijaintiin	<p>Alueella on muuhun Varsinais-Suomeen verrattuna suhteellisin vähän muinaisjäännöksiä ja asutus on pikkuhiljaa levittäytynyt alueelle uusien maa-alueiden noustessa merestä. Nykyisin uusi rakentaminen keskittyy taajamaseuduille, Askaisten ja Mynämäen lähistöön, sekä loma-asutuksen muodossa lahden rannoille.</p>

4.4.3. Rakennetun ympäristön inventoinnit	Saaren virkatalo (RKY 2009), Louhisaaren kartano ja Askaisten kirkko (RKY 2009), Mynämäenlahden kulttuurimaisema (RKY 1993), Lehtisten kartano ja kulttuurimaisema (RKY 1993). Maisema-alueella on kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kartanoita, jotka puutarhoineen ovat olennainen osa lahden maisemakuvaa. Saaren kartano on yksi harvoista säilyneistä kuninkaankartanoista ja pihasommitelma perustuu yhä 1600-luvulla kehittyneeseen muotoon. Rakennusta ympäröi puisto, joka on saanut muotonsa 1700-luvun puolivälissä. Nykyisen, vuonna 1777 valmistuneen päärakennuksen suunnitteli C.F. Schröder, jonka suunnitelmaan vaikuttivat Carl Hårlemanin 1752 tekemät mallipiirustukset. Louhisaaren kartanokokonaisuuden antoi rakennuttanut Herman Flemingin 1600-luvun puolivälissä. Kartanon puisto, joka laajenee puistometsänä läheiseen Myllykallion metsikköön ja Temppeleinmäelle, on peruspiirteiltään 1700-luvun lopusta. Louhisaaren kartano muodostaa ainutlaatuisen kokonaisuuden Askaisten kirkon kanssa; kartanoa ja kirkkoa yhdistää aksiaalinen koivukuja. Askaisten kirkko näkyy etenkin kirkon lounaispuolisia peltoja pitkin kauas. Saaren ja Louhisaaren kartanot ovat suojeltua rakennusperintöä (asetus 480/85). Askaisten kirkko on suojeltu kirkkolailla. Suurin osa seudullisesti, paikallisesti, maisemallisesti ja historiallisesti arvokkaista rakennuskohteista sijaitsevat kyläteiden varrella. Aivan lahdenrannassa on vain muutama arvokasta rakennuskohdetta. Seudullisesti arvokkaat kohteet, kylä ja kiinteistö: Louhisaari Louhisaaren kartano, Huolinen Rustholli, Askainen Seurakuntatalo. Paikallisesti arvokkaat kohteet, kylä ja kiinteistö: Karanluoto Koivikko, Pyhäranta Mäkilä, Aarlahti Alistalo, Pyhä Kuusiranta, Saarinen Talon lisä, Perpoinen Merilä, Huolinen Astala, Huolinen Vähä-Kouvola, Huolinen Kansakoulutontti, Neuvoinen Lehtorinne, Tammisto Tuomela, Tammisto Tammistonmäki, Tammisto Jaakkola, Haijainen Rekola, Kaskisten kartano, Saarinen Puistola, Nepoila Lepola, Askainen Halla, Askainen Kantala, Auttinen Tietola, Auttinen Allila, Auttinen Osuuskassa, Auttinen Rauharinta.
4.4.4. Muita maiseman kannalta merkittäviä rakennuksia ja rakenteita	Louhisaarenlahden rannassa sijaitseva Louhisaaren kartanoon liittyvä tuulimylly on tärkeä osa lahden maisemaa. Myllyn rakenne on poikkeava tavanomaisista myllyistä.
4.5. Perinnemaisemat	Masku: Louhisaaren rantalaidun (arvo P) Mynämäki: Runoisten haka (arvo P+), Heikkilän niitty (arvo P+), Närkin saari (arvo P-), Kuustonmaan rantaniitty (arvo P), Rannikon hakamaa ja rantaniitty (arvo P), Uhlun katajaniitty (arvo M), Lehtisen keto (arvo M), Junnilan haka (arvo P), Juuselan niitty (arvo P), Saaren vasikkahaka (arvo M-), Käpän rantaniitty (arvo M+), Pohjolan haat (arvo P), Kauppilan keto (arvo M), Heikkilän keto (arvo M-), Sunin niitty (arvo P+), Hiivolan niityt (arvo P), Pyheen keto (arvo M-), Ylis-Haakaran keto (arvo M+)
4.6. Identiteettitekijät, symbolitekijät	Louhisaaren kartano on ollut Mannerheimin suvun omistuksessa vuosina 1792-1903 ja Suomen marsalkka C.G.E. Mannerheim syntyi Louhisaarella.
4.7. Matkailu- ja virkistyskäyttö	Lahti on suosittu lintujentarkkailukohde ja luontoretkeilykohde, erityisesti lintujen kevätmuuton aikaan. Virkistys on ohjattu Sillankarin, Vasikkahaan ja Kuustonlahden alueille. Tarkkailupaikkona alueella on kaksi lintutomia Vasikkahaassa, yksi Kuustonlahdessa ja Sillankarin tarkkailukallio. Vasikkahaan lintutorneille johtaa luontopolkku. Laajoen kanoottireitti Laajoen kylältä Pyheensillalle ja Laajoen suistolle on suosittu melontakohde ja vuosittain järjestetään 45 kilometriä pitkä Laajoen melonta. Alueen vanhat kartanot, Louhisaari ja Saaren kartano, toimivat matkailunähtävyyksinä. Saaren kartano toimii residenssinä taiteilijoille ja tutkijoille. Saaren kartanon vanhaan renkitupaan on perustettu luontotupa. Myös kalastuksella ja metsästyksellä on lahden alueella pitkät perinteet. Veden ollessa korkealla myös Mynäjoessa ja Laajoessa kalastaminen on suosittua, lukuun ottamatta Laajoen luonnonsuojelualueeseen kuuluvilla osilla.

<p>4.8. Kuvailu, kulttuuripiirteet</p>	<p>Maisema-alueella on muuhun Varsinais-Suomeen nähden suhteellisen vähän muinaisjäänköksiä. Esihistoriallisella ajalla alue oli suurimmaksi osaa merenpinnan alla ja vielä 400 jKr. alue oli kokonaan saaristoa. Mäkiset alueet kuten Ilmsaari, Kuustonmaa, Kaulakon alue ja Lauttanpäänmäki pistivät esiin saarina. Viimeisinä merenpinnan yläpuolelle ovat nousseet Laajoen suisto ja Mynäjoen laakso, jotka nykyään ovat viljavaa peltoaluetta.</p> <p>Asutus levisi Mynämäen suunnalta merestä paljastuneille viljaville alueille. Yksinäistalojen ja pienten kylien suuri osuus asutuksesta selittyy sillä, että merestä nousseet maa-alueet asutettiin aikanaan nopeasti sisämaasta käsin. Laajoen alajuoksulla, Hietämäen, Pyheen ja Valaskallion kylien alueilla, on sijainnut keskiajalla vilkas kauppapaikka, jonka tuntumaan perustettiin 1700-luvulla lakkautettu Hietämäen kappeli. Vanhat asuinpaikat, kuten vanhimmat kiinteät asumukset ja raittikylät, sijoittuvat pienille kallioselänteille ja niiden rinteille. Kyläteiden varsilla on hyvin säilynyttä talonpoikaisasutusta. Valaskallion kylä edustaa tyypillistä lounaisuomalaista raittikylää. Nykyisin uusi rakentaminen keskittyy taajamaseuduille, Askaisten ja Mietoisten lähistöön, sekä loma-asutuksen muodossa lahden rannoille.</p> <p>Maisema-alueella on kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kartanoita, jotka puutarhoineen ovat olennainen osa lahden maisemakuvaa. Monet historiallisen ajan muinaisjäänköistä liittyvät keskiaikaiseen kartanokulttuuriin. Saaren kartanon juuret ulottuvat aina 1200-luvulle asti. Saaren virkatalo (entinen kartano) sekä Louhisaaren kartano ja Askaisten kirkko ovat valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Saaren kartano on alun perin sijainnut saarella ja yhdistyi mantereeseen vasta 1500-luvulle mennessä. Saaren kartano on yksi harvoista säilyneistä kuninkaankartanoista ja pihasommitelma perustuu yhä 1600-luvulla kehittyneeseen muotoon. Rakennusta ympäröi puisto, joka on saanut muotonsa 1700-luvun puolivälissä. Nykyisen, vuonna 1777 valmistuneen päärakennuksen suunnitteli C.F. Schröder, jonka suunnitelmaan vaikuttivat Carl Hårlemanin 1752 tekemät mallipiirustukset. Louhisaaren kartano on harvoja kartanolinnoja, joka on peräisin isovihaa edeltävältä ajalta. Louhisaaren kartanokokonaisuuden antoi rakennuttanut Herman Flemingin 1600-luvun puolivälissä. Flemingien jälkeen Louhisaari joutui Mannerheim-suvulle. Kartanon puisto, joka laajenee puistometsän läheiseen Myllykallion metsikköön ja Tempelinmäelle, on peruspiirteiltään 1700-luvun lopusta. Louhisaaren kartano muodostaa ainutlaatuisen kokonaisuuden Askaisten kirkon kanssa: kartanoa ja kirkkoa yhdistää</p>
<p>5. MAISEMAKUVA</p>	<p>Mynälahti on pitkälle sisämaahan ylettyvä merenlahti, joka omaa sekä lounaisen viljelyseudun että lounaisrannikon ja Saaristomeren seudun piirteitä. Mynälahden maisema-alue rajautuu koillisessa ja pohjoisessa rapakiviylänköön ja itäkaakossa Lemun ylänköön. Alue edustaa hyvin maankohomaisrannikon ominaispiirteitä ja jokisuistoja ympäröivät pellot ja niitä rajaavat saarekemaaiset metsäselänteet luovat edelleen merellistä vaikutelmaa. Maskun puolella viljelysmaisema muuttuu pienpiirteisemmäksi peltotilkkujen ja kallioisten mäkien mosaikiksi. Mutkittilevät ja tasaiset laaksot tarjoavat paikoin pitkiä näkymiä.</p> <p>Kartanot ja maatalot ovat näkyvällä paikalla maisemassa metsäsaarekkeiden ja reunaselänteiden rinteillä. Puistojen jalot lehtipuut ja pellonreunojen laidunkedot korostavat kulttuurimaiseman vehmautta. Myös perinteiset talonpoikaistalojen pihapiirit muodostavat kauniita kokonaisuuksia. Maisemakuvaan on vaikuttanut ranta-alueiden ruovikoituminen, joka kiihtyi rantaniittyjen laidunnuksen vähennyttä 60- ja 70-lukujen jälkeen. Ruovikoitumista on edesauttanut myös mm. vesistön rehevöityminen, maankohoaminen sekä ruoppausmassojen läjitys veteen. Jokien suistomaille ajautunut liete on myös edistänyt merenrannan vetäytymistä.</p>
<p>6. RAJAUS</p>	<p>Keskellä vesialuetta kulkevaa vanhaa rajausta muutetaan niin, että rajausta luontevasti tukeutuu vastarantaan. Rajaukseen sisällytetään muun muassa Pyhärannan tilan hieno maisema- ja perinnemaisemakokonaisuus. Maastokäynnillä tutkittiin myös Nuhjalan kartanon liittymistä alueeseen, mutta todettiin kartanon olevan enemmän osa Vehmassalmen maisemaa kuin Mynämäenlahden.</p>
<p>7. KUVAILUTEKSTI</p>	

	<p>Maisemakuva:</p> <p>Mynälahti on pitkälle sisämaahan ylettyvä merenlahti, joka omaa sekä lounaisen viljelyseudun että lounaisrannikon ja Saaristomeren seudun piirteitä. Mynälähden maisema-alue rajautuu koillisessa ja pohjoisessa rapakiviyläntöön ja itäkaakossa Lemun ylänköön. Alue edustaa hyvin maankohomaisrannikon ominaispiirteitä ja jokisuistoja ympäröivät pellot ja niitä rajaavat saarekemaaiset metsäselänteet luovat edelleen merellistä vaikutelmaa. Maskun puolella viljelysmaisema muuttuu pienpiirteisemmäksi peltoilkkujen ja kallioisten mäkien mosaikkiksi. Mutkittelevat ja tasaiset laaksot tarjoavat paikoin pitkiä näkymiä.</p> <p>Kartanot ja maatalot ovat näkyvällä paikalla maisemassa metsäsaarekkeiden ja reunaselänteiden rinteillä. Puistojen jalot lehtipuut ja pellonreunojen laidunkedot korostavat kulttuurimaiseman vehmautta. Myös perinteiset talonpoikaistalojen pihapiirit muodostavat kauniita kokonaisuuksia. Maisemakuvaan on vaikuttanut ranta-alueiden ruovikoituminen, joka kiihtyi rantaniittyjen laidunnuksen vähennyttyä 60- ja 70-lukujen jälkeen. Ruovikoitumista on edesauttanut myös mm. vesistön rehevöityminen, maankohoaminen sekä ruoppausmassojen läjitys veteen. Jokien suistomaille ajautunut liete on myös edistänyt merenrannan vetäytymistä.</p> <p>Luonnonpiirteet:</p> <p>Alueen maisemarakenteelle tyypillistä on mosaikkimaisuus ja maiseman perusrungon muodostaa pienten selänteiden ja laaksojen vuorottelu. Usein jyrkät rinteet ovat huuhtoutuneet paljaksi. Koillis-lounaisuuntaiset jokilaaksot eivät tasaisilla viljelyalueilla juuri erotu ympäristöstään. Alue on osin Mynäjoen ja osin Laajoen vesistöalueella. Molemmat joet laskevat Mietoistenlahteen eli Saarenaukkoon, joka sijaitsee Mynälähden pohjukassa.</p> <p>Mynälähden perukka, Saarenaukko, on kallioperän murtumalinjojen yhtymäkohdassa. Ympäröivän tasangon gneissikallioperää kovempi graniitti kohoaa tasangon pinnasta 15-20 metriä korkeina pyöreälakisina kumpareina. Maaperältään alue on savea ja hiesua. Karut mäntykankaat peittävät kallioisia mäenkumpareita, mutta Mynälähden rannoilla on myös tuoreita kuusivaltaisia kankaita. Suojaisilla kasvupaikoilla on edellytykset vaateliaankin kasvillisuuden esiintymiselle. Saaren kartanon pohjoispuolella on tammimetsää. Alueella on paljon kosteikkoja. Edustavia rantaniittyjä ja ketoja löytyy esimerkiksi Käppään alueelta sekä Vasikkahaan alueelta. Mynämäenlahden perukka on kansainvälisesti arvokas lintuvesialue.</p> <p>Kulttuuripiirteet:</p> <p>Maisema-alueella on muuhun Varsinais-Suomeen nähden suhteellisen vähän muinaisjäännöksiä. Esihistoriallisella ajalla alue oli suurimmaksi osaa merenpinnan alla ja vielä 400 jKr. alue oli kokonaan saaristoa. Mäki-alueet kuten Ilmsaari, Kuustonmaa, Kaulakon alue ja Lauttanpäänmäki pistivät esiin saarina. Viimeisinä merenpinnan yläpuolelle ovat nousseet Laajoen suoisto ja Mynäjoen laakso, jotka nykyään ovat viljavaa peltoaluetta.</p>
8. ARVIOINTI	
8.1. Arvoluokka	Valtakunnallinen
8.2. Arviointiteksti	<p>Mynälahti edustaa hyvin myöhäisempää merenpohjasavikolle tai kuivuneen järvenpohjaan raivattua tasaista viljelymaisemaa. Alueen kulttuurihistorialliset arvot liittyvät alueen kartanoihin ja hyvin säilyneeseen talonpoikaisasutukseen. Mynälahti on myös luontoarvoiltaan, etenkin linnustoltaan, arvokasta aluetta. Maisema-alue poikkeaa Varsinais-Suomen muista, pääosin puhdasta jokilaakso- tai saaristomaisemaa edustavista maisema-alueista, mutta historiallinen kerroksellisuus alueella ei myöskään ole yhtä pitkäaikainen kuin muilla alueilla. Alueen erityispiirteenä ovat laajat rantaniityt. Rantaniittyjen ruovikoituminen on kiihtynyt laidunnuksen vähennyttyä.</p>
9. LIITTEET	
9.1. Karttaliitteet	<p>Mynälahti_L1_Kulttuuri- ja luontoarvot</p> <p>Mynälahti_L2_RHR</p> <p>Mynälahti_L3_SLICES</p> <p>Mynälahti_L4_Maisemahistoria</p> <p>Mynälahti_L5_Kuvauspisteet</p>

9.2. Valokuvat	<p>Mynälahti; 26062013 Kaisa Äijö; 20130626_0012; Masku; Louhisaaren kartanon tuulimylly</p> <p>Mynälahti; 26062013 Kaisa Äijö; 20130626_0017; Masku; Hiljattain merenpinnan yläpuolelle kohoneita luotoja</p> <p>Mynälahti; 26062013 Kaisa Äijö; 20130626_0034; Masku; Askaisten kirkko. Mutkittelevat pellot tarjoavat paikoin pitkiä näkymiä.</p> <p>Mynälahti; 26062013 Marie Nyman; SAM_3202; Masku; Askaisten kirkko</p> <p>Mynälahti; 26062013 Marie Nyman; SAM_3207; Masku; Peltonäkymä Karavaisista</p> <p>Mynälahti; 26062013 Marie Nyman; SAM_3215; Masku; Louhisaaren kartano</p> <p>Mynälahti; 26062013 Marie Nyman; SAM_3218; Masku; Louhisaaren kartano</p> <p>Mynälahti; 26062013 Kaisa Äijö; 20130626_0060; Masku; Louhisaaren kartano ja puisto</p> <p>Mynälahti; 26062013 Kaisa Äijö; 20130626_0063; Masku; Mynälahti Louhisaaren kartanolta</p> <p>Mynälahti; 26062013 Marie Nyman; SAM_3232; Mynämäki; Näkymä Kivivuorentieltä</p> <p>Mynälahti; 26062013 Marie Nyman; SAM_3239; Mynämäki; Rantaniittyä Saaren virkatalolla</p> <p>Mynälahti; 26062013 Marie Nyman; SAM_3248; Mynämäki; Saaren virkatalo</p> <p>Mynälahti; 26062013 Kaisa Äijö; 20130626_0104; Mynämäki; Näkymä Sillankarin tarkkailukalliolta</p> <p>Mynälahti; 26062013 Kaisa Äijö; 20130626_0107; Mynämäki; Näkymä Sillankarin tarkkailukalliolta</p> <p>Mynälahti; 26062013 Marie Nyman; SAM_3258; Mynämäki; Näkymä Sillankarin tarkkailukalliolta</p> <p>Mynälahti; 26062013 Kaisa Äijö; 20130626_0116; Mynämäki; Lauttanpään silta</p> <p>Mynälahti; 26062013 Kaisa Äijö; 20130626_0121; Mynämäki; Pyhärannan tilan maisema</p> <p>Valokuvat_Mynälahti.xls</p>
9.3 Kirjallisuus	